

LÄHEMAD ÜRITUSED

Neljapäeval, 1. oktoobril kell 12.00 – ESAS seltsipäeval Tartu Tamme staadioni kohvikus kohtumine endise korvpalluri, EPA spordiklubi pikaajalise juhi **Jüri Viigipuuga**.

Esmaspäeval, 19. oktoobril kell 15.00 – ESAS Tallinna osakonna seltsiõhtul huvialaklubis Raavis (Raua tn 1, hoone nurgauks), esinejaks kindlasti huvitav inimene.

Neljapäeval, 5. novembril kell 12.00 – ESAS seltsipäeval Eesti Spordi- ja Olümpiamuuseumis on oodata külla huvipakkuvat esinejat.

Esmaspäeval, 16. novembril kell 15.00 – ESAS Tallinna osakonna seltsiõhtul huvialaklubis Raavis räägitakse osakonna aastatööst ja kuulatakse kedagi tuntud spordiinimestest.

Laupäeval, 28. novembril kell 11.00 – Eesti Spordi- ja Olümpiamuuseumis ESAS täiskogu koosolek ja ...

kell 13.00 – ESAS XV konverents, peateemaks 100 aasta tagused olulised Eesti spordisündmused ja 40 aasta tagune olümpiaregatt Piritall.

Neljapäeval, 3. detsembril kell 12.00 – ESAS seltsipäeval Eesti Spordi- ja Olümpiamuuseumis kohtumine põneva esinejaga.

NB! – Teatajas ilmunud informatsiooni ESAS ürituste kohta palume võtta osalemise kutsena, sest postikulude kokkuhoiu vajaduse tõttu iga ürituse kohta eraldi kutset ei järgne. **Täpsemad infot** (koroonaajal on muutused võimalikud ja kiired tulema) ürituste kohta saab Eesti Spordiajaloo Seltsi kodulehelt – www.esas.ee või ESOMi kodulehelt – www.spordimuuseum.ee

KROONIKA

OLÜMPIAPRONKSIMEEST MÄLETADES-MEENUTADES

Rein Järva

Spordiajaloo klubi Alfred juht Jaak Valdre, kes ühtlasi meie seltsi liige, on võtnud omale missiooniks hoida ülal mälestust meie raskejõustikukuulsustest. Palju kordi on viimastel aastatel möödunud aegade kuulsusi meeles peetud küünalde panekuga viimsele puhkepaigale ümmargustel sünniaastapäevadel, välja vahetatud hauakääpal tuhmunud hauakive, peetud koosviibimisi, kus meenutatud möödaniku vägitegusid. Jaagu sulest on ilmunud kaks huvitavat raamatut Eesti tõstesporti ajavagudest. Kolmaski juba koostamisel.

Selle suve seitsmevennapäeval jõudis kätte järg 1924. aasta kreeka-rooma maadluse olümpiapronksi Roman Steinbergi, kelle sünnist möödus 5. aprillil 120 aastat, hauakivi uuendamiseks. Jaak oli palju vaeva näinud Steinbergi õige surmaaaja tuvastamisega, järeltulijate ja haua leidmisega. Tema ettevõtmist saatis edu. Tallinna Siselinna kalmistu kaugemast otsast tuli välja Roman Kivimägi haud. Kivimägi polnudki mitte keegi muu kui eestipäraselt Steinberg. Nimemuutus oli aset leidnud 1938. aastal, vaevalt aasta jagu enne siitilmast lahkumist.

10. juuli pärastlõunal sai Jaagu initsiatiivil kalmistul uue hauaplaadi avamiseks kokku väikesearvuline seltskond inimesi (*fotol*), sealhulgas Roman

Kivimägi tütrepoeg, praegune Kalevi tegevjuht ja samuti olümpiapronks Aleksander Tammert, Lääneranna valla (kus Steinberg sündinud) vanem Mikk Pikkmets, endine tippmaadleja ja -treener Henn Põlluste ja teised, ka allakirjutanu. Ürituse tegi veelgi meeldejäävamaks järgnenud kohvi- ja teelaud kringliga lähedalasuvast Herne tänava kohvikus. Meenutati olümpiapronksi elukäiku, mõnigi seni teadmata asi sai selgemaks.

Suur tunnustus klubile Alfred ja Jaak Valdrele kogu protsessi korraldamise eest: õige surmadaatumi tuvastamine, lähedaste ja haua leidmine, hauakivi tellimine ja paigaldamine, koosviibimise korraldamine.

EDGAR NAARITS – EESTI KÕIGE EDUKAM KORVPALLITREENER *Marje Aavoja*

Tänavu möödus 100 aastat legendaarse korvpallitreeneri Edgar Naaritsa (22.07.1920 – 04.05.2004) sünnist.

Mälestushetk Edgar Naaritsa kalmul 22. juulil Tartu Raadi kalmistul

Ta viis kõigepealt tippu ülikooli spordiklubi mehed (NSV Liidu tšempionid Harkovis), seejärel sama klubi naised, kes neljal korral jõudsid NSV Liidu meistrivõistlustel hõbemedaliteni. Ta korjas treeninggruppidesse tütarlapsi, õpetas, julgustas ja innustas neid, viies nõnda uue põlvkonna naissportlasi tippu. Tema

treenitavad korvpallinaiskonnad on tulnud 28 korral Eesti meistriks. Neid visa treeneritööga saavutatud tulemusi ei ole veel suudetud korrata, veel vähem ületada.

Koos Edgar Naaritsa poja Ormiga on TÜ spordihalli korvpallisaalis pildile jäänud naiskondade liikmetest (vasakult) Aime Tobi, Aino Hein, Sirje Ennok, Sirje Meriste, Õie Veber, Miia Pallase, Ester Sädemets ja, Marje Aavoja

Teenekat treenerit, tartlast, pidas 1999. aastal meeles Eesti Vabariik, omistades talle Valgetähe IV klassi teenetemärgi ning aastal 2002 anti talle riiklik spordi elutööpreemia. Aastal 2020 „Eesti korvpall 100“ raames valiti Edgar Naarits ja tema TRÜ korvpallinaiskond Kuulsuste Halli. Postimees kirjutas 22. juulil 2020 suurte pealkirjade all üle kahe lehekülje artikli, kus pealkirjad olid: „Naarits on Eesti kõige tulemuslikum korvpallitreener. Naarits viis Eesti naiste korvpalli Euroopa tippu.“

Tähistamaks oma armastatud treeneri juubelisünnipäeva, kogunesid tema õpilased ja austajad 22. juulil mälestushetkele tema hauale Tartu Raadi kalmistul, kust mindi ülikooli spordiklubisse jagama oma meenutusi. Kõigile osavõtjatele kinkis poeg Orm Naarits margid „Edgar Naarits 100“ (pildil osa margiplokist). Erilised tänud

õnnestunud mälestusürituse korraldamise eest Jaak Salumetsale (Eesti Korvpalliliit) ja Gerd Prantsule (Tartu Ülikooli Akadeemiline Spordiklubi).

TERE, KOOL!
Ants Saar

„Koolipapa“ Enn Mainla kutsus kooli, Spordiajaloo Seltsi suvekooli, Jõulumäele. Kutse kõlas ESAS-i varasuvises Teatajas. Paljudele spordiajaloo huvilistele ei olnud kutse mingi uudis. Suvekool oli koos käinud juba 18 korda ning küllap on neidki, kes igal aastal koolipinki istunud.

Koolitundide eel toimunud seltsi täiskogu koosolekul andis juhatus aru ja kinnitati eelmise aasta majandusaruanne. Pildil rääkimas Tallinna osakonna tegemistest Rein Järva (seisab paremal).

Minagi olin nii mõnelgi aastal valmis alustama kooliteed. Kuid kas ei klappinud kuupäevad või segas kartus, et kuidas hinnatakse koolitunnis õpitut, kas järeltöö või avalik häbistamine.

Seekord said kartused ületatud ning kooliteele asutud. Otsuse tegemisel oli oma osa ka selles, et suvekool toimus Jõulumäel. Oli vast aasta 1976, kui ühel päeval sõidutas äsja ametisse kinnitatud Pärnu rajooni spordikomitee esimees Enn Tasalain minu, pea sama pika kogemusega spordijuhi, Jõulumäele. Tegi peatuse metsateel ning viipas sissevajunud katusega lagunenenud hoone poole: “Seie saagu...” Väike vale. Nii uhkelt see lause ei kõlanud. Arvestades Ennu iseloomu, oli järgnevalt öeldu mitte uhkeldav, aga samal ajal täis usku. “Siia tuleb spordibaas!” oli tema sõnum. “Hull inimene!” esimene mõte, mis minu peast läbi käis. Aga täna tuleb minul ja küllap ka paljudel Jõulumäed külastanutel tõdeda, et see “hull inimene” on teinud fantastilist tööd tervisespordikeskuse väljaehitamisel. Siin leiavad spordialast tegevust nii harrastajad kui ka tippsportlased, lapsed ja täiskasvanud, looduses liikumist nautijad ning rahvusvahelistest tiitlivõistlustest osavõtjad. Ja muidugi suurepärane paik seminaride, koolituste ja õppuste korraldamiseks.

Olen viibinud Jõulumäel või siis varasema nimetusega Võiste Rahvaspordibaasis lugematu arv kordi. Teinud sporti, korraldanud või osalenud seminaridel, olnud väliskülaliste saatja, nautinud pererahva lahkete suhtumist lühikestel puhkustel. Leidnud ikka ja jälle midagi uut. Ja olen kindel, et ma lähen sinna ka tulevikus.

Nüüd koolitundidest. Läbivõetud materjali kohta võin kinnitada, et olid huvitavad, kasulikud ja minu teadmisi avardavad lood. Omandatu üle ranget kontrolli ei teostatud ning nurka ka ei pandud.

Kogenud spordiajakirjanik Enn Hallik, palju näinud ja rahva ees ilmselt ennegi seisnud, tegi vahva ülevaate Pärnumaa sporditippude kaasalöömistest olümpiamängudel. Ning kui jutt on huvitav, pole ju mõtet hakata norima selle üle, kas see ja see mahtus Pärnumaa piiridesse. Eks neid maakondade piire on aegade jooksul nihutatud küll ja küll.

Pärnakate osast 40 aasta tagusel Tallinna olümpiaregati tule kandmisel raekoja eest Pirita poole andis põhjaliku ülevaate Priit Neeme.

Juttudele lisas värvi võimalus kohtuda ja küsimusi esitada kahele väarikale, palju kordi sõudmises Eestimaa au kaitsnud paatkondade liikmetele Allar Rajale ja Tiit Helmjale, kes mõlemad sõudnud ka olümpiavetel.

Enn Tasalain

Allar Raja

Enn Hallik

Priit Neeme ja Tiit Helmja olümpiatõrvikuga

Hannes Korjus

Õhtusest filmiprogrammist saime teada, et pooljuhuslikult võib leida mõndagi huvitavat omal ajal ajalukku talletatust. Olümpiafilmide uurija Hannes Korjuse oli demonstreerimiseks välja valinud ametliku olümpiafilmi Amsterdami mängudest 1928.

Daimar Lell, Toivo Järvis ja Mai Luik Ants Saar, Maila Saar ja Rene Rinaldo

Tubastest tegemistest veel – viktoriin. Rait Männiku koosatud küsimuste raske kaal oli väärt hindamaks kokkutulnute, kes palju uurinud, kes kirjutanud, vahvate seltsikaaslaste teadmisi. Parimaid teadmisi näitas kolmik koosseisus Daimar Lell, Toivo Järvis ja Mai Luik. Isiklikku panust arvestades võib rahule jääda võistkondlikult kolmanda koha jagamisega. Puhas pronks oli haaratav. Kripeldama jäi, et ei leidnud vastust numbrite jadale, mis tähendas ühe mehe kangil tehtud lõuatõmbamiste arvu. Kripeldama sellepärast, et tiimikaaslane korraks õige vastuse ka välja pakkus.

*Torti lõikavad üheskoos lahti selle
küpsetanud Viive Reesar ja
juubilar Aime Pärnakivi*

Loodusesse, isetegemise juurde lasti meid mõlemal päeval. Nupukad kohalikud juhid koos heatahtlike nõuandjatega on kaasategemise valikuid avardanud: jääkeegel, jalkapiljard, petank Jõulumäe moodi, geopeitus (viimane vajab kaasalöömiseks küll üht kaasaegset vidinat taskus), discgolf jm. Isiklikult valisin otsimisrõõmu ja ka kehalist koormust tagava mängu – pilt paberil ja pilt looduses tuli kokku viia. Teisel päeval taldrikut loopides võisime tõdeda, et loodud tingimused alaga tegelemiseks on maailma tasemel. Mis sest, et enda tase kuigi kõrgele ei küündinud.

Jalkapiljardis tegi esimese täpse löögi Maie-Reet Paalma, discgolfirajal paistis heade visetega silma Heikki Ots

Lõpetuseks. Tänu Reinule ja Viivele oli meid, Tallinna osakonna õppureid parajalt palju. Nagu rohkem kui kunagi varem. Koolipapalt lõpetamisel medal ja tunnistus. Ja olulisem see, et südamesse jäi rahulolu meeldivas seltskonnas koosveedetud hetkete ning omandatud uute teadmiste ja kogemuste eest. Tänu korraldajatele, eriline kummardus Jõulumäe kollektiivile. Kohtumiseni uuel õppeaastal!

Kooli lõpupildil on (vasakult): I reas Mait Luha, Enn Mainla, Aime Pärnakivi, Ille Palm, Maila Saar, Monika Holm, Anne Tamm, Aime Tobi, Helgi Pensa ja Mai Luik; II reas Rein Järva, Enn Hallik, Rein Ling, Tõnu Kivi, Jaan Vehlmann, Viive Reesar, Natalja Taivere, Maie-Reet Paalma, Tiina Naarits-Linn, Tiiu Kuuse ja Henn Karits; III reas Hannes Korjus, Henno Linn, Uno Aava, Heikki Ots, Daimar Lell, Toivo Järvis, Rene Rinaldo, Peep Põldvee ja Ants Saar

SPORDIVETERANID MÕÕTSID JÕUDU MÄLUJÕUSTIKUS

Eesti Seeniorspordi ja Spordiveteranide Liit kogunes oma 53. spordimängudele Võrru. Mõõdeti jõudu mitmetel spordialadel. Kergejõustiku, võrk- ja korvpalli, petangi, discgolfi kõrval oli kavas ka traditsiooniliselt mälumäng, kus suuresti spordiajalooteadmistele tuginevas ajuragistamises väljusid võitjatena tartlased. Suvemängude kuldmedal riputati kaela ka meie seltskaaslasele Rait Männikule (*fotol ringis*), kes tõestas, et ta ei oska mitte ainult kavalalt teistelt küsida, vaid samuti ise hästi vastata. Seltsi au kasvas ka Matias Song, kes aitas kaasa pärnakate hõbedavõidule. Mälumängunelikutesse oli värvatud veel teisi seltsiliikmeid, aga kes seekord medalistide hulka ei jõudnud.

Võidukad Tartu Spordiveteranide Koondise kilvarid (vasakult) Toivo Kivimets, Valmar Põldpaju, Rait Männik ja Peep Reimer

EESTI ESIMESEST OLÜMPIAVÕIDUST MÖÖDUS 100 AASTAT

Daimar Lell

Seda tähelepanuväärset sündmust tähistati Eesti Olümpiakomitee eestvedamisel 28. augustil Tallinna Botaanikaaias.

Botaanikaaija administratiivhoone taha, olümpiapienra (mille botaanikaaed kinkis oma naabrile Teletornile juuli keskaiku) lähisteles oli sel puhul kogunenud hulgaliselt endisi ja praegusi spordisuurusi, spordijuhte, riigikogu liikmeid, ajakirjanikke jt huvilisi.

Päeva peasündmusteks olid Eesti Posti poolt välja antud temaatilise, Eesti esimese olümpiavõitja Alfred Neulandi kujutisega, hõbedast postmargi ning Tiit Lääne koostatud raamatu „VII olümpiamängud Antwerpen 1920“ esitlused. Nii päeva sisse juhatanud EOK president Urmas Sõõrumaa, kui seejärel sõna saanud Eesti Posti juhatuse esimees Ansi Arumeel ning margi kujundaja Indrek Ilves (on mitmete Eesti spordi- ja olümpiamarkide kujundaja olnud) rõhutasid Eesti kui väikeriigi saavutuste ning olümpiatraditsioonide olulisust. Ilves tõi välja, et hõbemargi (*pildil*) loomine on eriline protsess. „Alfred Neulandi mark on puhtast hõbedast, mis tähendab, et see pole trükitud nagu tavapärased pabermargid, vaid vermitud. Seega trükitehnoloogiliselt sarnanes selle tootmine pigem müntide vermisega kui postmargi trükkimisega. Ka hõbemargi kujundust luues tuli arvestada, et värve kasutada ei saa, kõik on monokroomne, must-valgetes toonides,” selgitas Ilves.

Oma raamatuesitluses tõi Tiit Lääne (*pildil koos Urmas Sõõrumaaga*) välja Eesti olümpiaaraamatute pika traditsiooni ning selle, et tasapisi on (tagantjärele)

läbi kirjutatud ka need olümpiamängud, mille kohta omal ajal raamatuid ei ilmunud. Headmeelt tundis ta, et erilisel aastal, mil olümpiamängud Tokyos toimumata ning raamat ilmumata jäid, saab meie olümpiaaraamatute sari ikkagi täienduse. Lääne peatus pikemalt ka Antwerpeni olümpia-maratoni hõbedasel

mehel Jüri Lossmanil, sest talle kuulub Eesti riigi esimese (nädal enne Neulandi) olümpiamedalivõitja au. Lossman lõpetas toonase olümpiaamaratoni soomlase Hannes Kolehmaineni järel 12,8 sekundilise kaotusega. Veelgi napimalt on olümpiaamaratonide võitja selgunud ainult ühel korral (1996).

Margi ja raamatu esitlejad tegid vastastikuseid kingitusi, värske „olümpiapaketi“ pälvivad ka kohal olnud olümpiavõitjad, aga ka Alfred Neulandi

lapselaps Alar Neiland, kes oli väga liigutatud vanaisa saavutusele pööratud tähelepanust.

Eesti Spordi- ja Olümpiamuuseum oli sündmust raamima toonud mitmeid sajanditaguste olümpialaste esemeid. Aukohal oli loomulikult Alfred Neulandi kuldmedal, aga uudistada sai ka tõstja Alfred Schmidt (Ain Sillak) samade mängude hõbemedalit, tõstja Karl Kõivu välispassi jne.

Et ilmataat oli olümpiaüritust soosiv, siis kasutati pärast ametliku osa lõppu võimalust pakutud suupisteid proovida, marki ja raamatut koos tegijate autogrammidega soetada, ühispilte teha, mõtteid vahetada ning botaanikaia rohelist nautida.

Esimese olümpiavõitja margiplakati juures on reas neli viimast EOK presidenti: (vasakult) Tiit Nuudi, Neinar Seli, Urmas Sõõrumaa ja Mart Siimann

Eestlaste olümpiadebüüt. 100 aastat tagasi, 1920. aasta suvel, tegi Eesti riik oma olümpiadebüüdi. Väikese imena olümpiamängudele jõudnud Eesti – noor, rahvusvahelise tunnustusega riik, alles sõjast väljunud ning vaene, ilma tegutseva olümpiakomiteeta jne – saatis Antwerpenisse 14 sportlast ning häbisse ei jäänud! Vastupidi, 3 olümpiamedalit sisendasid suurt rahvuslikku eneseusku! Eesti esimese olümpiavõitjana saabus kodumaale tagasi tõstja Alfred Neuland, hõbedaste autasudega aga maratonijooksja Jüri Lossman ning teine tõstja Alfred Schmidt (hiljem Ain Sillak)! Meie esimene olümpiavõitja ning 1924. aasta olümpiamängude hõbedamees ning 1922. aasta maailmameister Alfred Neuland sündis 10. oktoobril 1895 Valgas. Seega saame peagi tähistada tema 125. sünniaastapäeva.

REIN JÄRVA 75

ESAS Tallinna osakonna juht ja juba pea kakskümmend aastat ka seltsi juhatuses aseesimehena oma energiat vabariigi spordiajaloo huvilistele pühendanud Rein Järva tähistas 31. augustil oma 75. sünnipäeva. Sellel puhul käisid teda õnnitlemas mõned lähemad kaasteelised, kes on juubilariga koos tema koduõuel pildile jäänud (vasakult): Uno Aava, Erlend Teemägi, Heldur Tuulemäe, Rein Järva, Viive Reesar, Aime Pärnakivi ja Enn Mainla.

OLÜMPIAREGATT JA VÕIMLEMINE

Kuigi uuesti pead tõstnud koroonaviiruse tõttu jäid ka septembrikuu seltsipäeval kuulmata Ebe-Kai Oviiri meenutused tema võimlemisalasest tegevusest siin- ja sealpool Soome lahte, ei jäänud võimlemisjutud siiski ajamata. 8. septembril kogunes Tamme staadioni kohvikusse ligi paarkümmend seltsiliiget ja huvilist, nende hulgas kümme endist võimlejat, et läbi asjaosaliste meenutuste saada osa 40 aasta taguse Tallinna olümpiaregati avapidustusel Tartu naisvõimlejate esinemisest.

Sissejuhatuseks rääkis kauaaegne ülikooli võimlemispedagoog ja olümpiaregati avatseremoonial liikumiskava üldjuhiks olnud Linda Jaanson (pildil lk 13 seisab paremal) järgmist:

„1980. aasta oli ÜSKi võimlejatele üldiselt nukker, aga siiski ka rõõmsa üllatuse aasta. Kui eelmisel aastal toimusid veel üleliidulised rühmvõimlemise

võistlused, lisaks Tartu Linnavalitsus lülitas naisvõimlejate esinemised nii Leninakani kui ka Kaunase külastuste kultuuriprogrammi, siis 1980. aasta kohta oli teada, et kõik rahad koondatakse Moskva olümpiamängude ettevalmistuseks ja siseriiklikud üritused jäävad ära. Kogu sellele jamale, mis kaasnes Moskvast toimuvate olümpiamängude ettevalmistamisega, tõi leevendust teadmine, et purjeregatt toimub Tallinnas. Minagi ostsin sümboliteks müügilolevad maskotid Miška ja Vigri, et neid eriala loengutel tudengitele näidata.

Ja siis tuli meeldiv üllatus. Vanemuise legendaarne peakoreograaf Ülo Vilimaa pöördus minu poole ettepanekuga tulla appi Tallinnas toimuva olümpia purjeregati avatseremoonia ettevalmistamisele. Nimelt oli Vilimaa loonud Lepo Sumera muusikale „Olümpia lugu“ suurepärase liikumiskompositsiooni ja ta vajab pädevat liikumisjuhti selle elluviimiseks. Olin rõõmuga nõus. Avanes erakordne võimalus esitamisküpsiks treenida midagi täiesti omapärast. See ei olnud võimlemiskava ega tants, vaid tõeline tule loitsimine tinglike kreeklastest preestrinnade poolt. Nii tekkis paljudel isiklik side olümpiamängudega.

Ülo Vilimaa õpetas meie võimlejatele oma „Olümpia loo“ selgeks Tartu Turu tänava võimlas. Minu hooleks jäi etteaste viimistlemine. Esialgselt võimlejannade seltskonnast langesid paljud välja, sest liikumine esitas kõrgeid nõudmisi liigutuste väljenduslikkusele. Valikut kahandas veelgi, et just sel aastal sündisid mitmel ÜSKi võimlemise eliitühikute liikmel (Helle Varik, Inga Neissaar, Küllike Ilp) järeltulijad.

Tallinnas õppisid sama kava Kalevi võimlejad Mall Kalve juhendamisel. Leppisime Mallega kokku, et kohtade pärast rühmi segamini ei aja: lipuväljakul jääb maapool Tartu ja merepool Tallinna rühmale. Nii ei seganud võimalikud pisierinevused rühmade liikumises. Vilimaa oli sellega nõus.

Väljasõit bussiga Tallinna toimus Jakobi tänava võimla eest kolm päeva enne esinemist. Majutamiseks oli Tallinnas varutud vaid mõned kohad Pärnu mnt

Väljasõidu ootel (vasakult): Riina Akermann, ... , Tähte Jakobson, Merle Rehand, Hille Nurm, Heli Tamm, Helle Varik ja Liilia Viidebaum.

ühiselasus. Enamus ööbis oma sugulaste või tuttavate juures. Proovideks kohtusime juba Pirita purjespordikeskuses otse lipuväljakul. Väljakule pääsemine oli omaette sündmus. Väravas oli sõjaväeline valve ja mina pidin ka seal seisma kuni viimane võimleja oli saabunud. Kõik pidid oma nimelised osavõtjakaardid (pildil) ette näitama ja mina pidin kinnitama, et siseneja on meie kollektiivi liige.

Lipuväljaku tribüünidele ei tohtinud ühtegi asja kaasa võtta, kõik (käekotid, jakid, keebid jne.) tuli kuhjata värava lähedale hunnikusse. Ruttu õppisime lipuväljakule tulema „kaks kätt taskus“.

№ 18227	
ФАМИЛИЯ	РЕХАНД
ИМЯ	МЕРЛЕ
ОТЧЕСТВО	ВОЛЬДЕМАРОВНА
18.07.1980 20.07.1980	

ОТКРЫТИЕ

1980. aasta olümpiamängude purjeregati avatseremoonia pealavastaja oli Mikk Mikiver, kes tahtis teha range klassikaliste nõuete kohase etenduse. See tal läbi raskuste ja paljude sekelduste lõpuks ka õnnestus. Lipuväljakul valitses tõeliselt harras ja pidulik meeleolu kui pikkades valgetes kreekapäraselt stiliseeritud kleitides 48 „preestrinnat“ loitsisid Vaiko Vooremaa süüdatud

olümpiatule rahulikult põlema (pildil). Oluline osa oli saateks kõlanud Lepo Sumera muusikal.

Pettumuse valmistas Moskva OM orgkomitee esindaja venekeelne avakõne. Kuid see hajus kiiresti regati korralduskomitee esimehe Arnold Greeni eestikeelse kõne mõjul.

Esimene päev lipuväljakul oli möödunud meil peamiselt tribüünil istudes. Saime jälgida, kuidas suur kolmik – Mikiver, Vilimaa ja Sumera – väljakul ringi kõndis ja lavastust nagu teatris paika pani. Kõige rohkem probleeme tekitas olümpialippu kandvate noormeeste osakamatus muusika järgi marssida. Ei tea, kas kursandid niivõrd närveerisid või oli nende valik põhimõtteliselt ebaõnnestunud. Viimaks said võimlejadki oma etteaste korraks läbi teha – jäädid rahule. Järgmisel päeval valisid lavastajad „preestrinnade“ seast võimlejaid väljaku ilmestamiseks küll trummimeeste kõrvale seisma, küll tuletooja saatjateks jne. Muidugi jäid neile tartlannade seast sobivatena silma Sirje Eomõis, Kadri Liivak, Hille Jalak jt.

Linnas valitsev olümpiameeleolu nakatas meidki. Oli tore olla osaliseks ülemaailmsel spordiüritusel. Seiklusi oli mitmesuguseid ja jätkus kõigile.

Tänu Ebe Auna kaasabile saime väiksema seltskonnaga käia vaatamas spetsiaalset revüüprogrammi Tallinna Varietees. Etendus oli suurepärane. Regati avapäeva õhtuks sain kutse banketile. Muidugi ei läinud ma sinna üksi, vaid kutsusin „teenekamad preestrinnad“ kampa. Olin nii harjunud tegema üleliidulistel võistlusreisidel. Peagi ümbritses meie seltskonda noormeeste salk, kes püüdsid jätta väliskülaliste muljet. Mõnusa vestluse käigus selgus, et neile oli antud ülesanne teha võimatuks võimlejannade suhtlemine tõeliste välismaalastega. Tehti ettepanekuid järgmise päeva veetmiseks. Mind aga võeti järgmisel päeval „letti“ võimlejannade poliitiliselt ebakorrektse käitumise pärast. No milles see küll seisnes?

Olümpiaregati käesoleva aasta telemeenutustes mainiti, et Lepo Sumera „Olümpia loole“ on kirjutanud järje Sander Mölder. Kahjuks ei mängitud kumbagi lugu ega näidatud avatseremoonia esinemisi.

Reet Palge demonstreerib oma kätetööd, seda jälgivad (vasakult) Reet Sahku, Reet Linkberg, Merle Rehand, Sirje Eomõis ja Linda Jaanson

Edasi kulges vestlus vabas vormis. Tamme kohviku mõnuses atmosfääris vahendasid oma muljeid ka Sirje Eomõis, Merle Rehand, Hille Jalak, Liilia Viidebaum, Reet Palge, Reet Linkberg, Mai Luik jt. Neil oli kaasas ka nimelisi osavõtjakaarte, fotosid, ajalehelõikeid jm. Kõige rohkem elevust tekitas Reet Palge demonstreeritud lapse pluusike, mille ta oli teinud endale parajaks tehtud tuunika alt ära lõigatud ribast. Kahjuks esinemiskleiti polnud kellelgi ette näidata.

SÜGISHOOAJA ESIMENE SELTSIÕHTU TALLINNAS

Mait Luha

21. septembril Raavises toimunud seltsiõhtut juhatanud Viive Reesar tegi hakatuseks lühiülevaate suveperioodist, ka ESAS'i XIX suvekoolist. Suvekool läks tänavu väga hästi, oli ilus ilm ja hea mõju oli ka Jõulumäe miljööl ning huvitavatel ettekannetel ning uudsetel sportmängudel. Seekord oli suvekoolis Tallinna osakonnast rekordiline osavõtjate hulk – 17, samapalju kui nüüd sellel seltsiõhtul.

Seejärel meenutas Viive Reesar ootamatult lahkunud seltsiliiget Aarand Roosi, kellel jäi pooleli uurimistöö Eesti spordist. Mälestasime suurepäraselt spordimeest minutilise leinaseisakuga.

Tallinna osakonna juhatajal Rein Järval täitus 31. augustil 75 eluaastat. Viive Reesar on meiepoolseks kingituseks tellinud mõnusa kingipingi (hiidlaste keeles pitsu pink), mis jäi ootama järgmist kokkusaamist.

Viive Reesar lõpetas oma sõnavõtu üleskutsega osaleda 30. septembril algusega kell 10 Stroomi rannas kõnniringil ja selle järel koosviibimisel kohvikus „Dostojevski“.

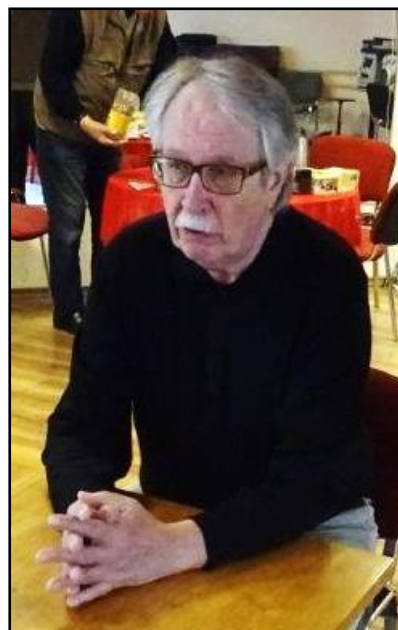
Siis jõudis jutujärg põhiesineja Tiit Karuksi (*foto järgmise leheküljel*) kätte. Temalt kuulsime meenutusi Moskva olümpiast, millest möödus tänavu 40 aastat.

Ta tõi esile huvitavaid seiku Moskvast toimunud ja rääkis lugusid, mida tema raamatutes kirjas ei ole.

Eesti oli ainuke liiduvabariik, kes sai võimaluse teha Moskvast omakeelseid otseülekandeid, seda tänu meie tolleaegse juhtkonna oskuslikule asjaajamisele.

Veelkord põnevast kolmikhüppe finaalist, Jaak Uudmäe eetrisse läinud kõmulisest lausest: „Kartsin, et omad mõõdavad ära!“. See tekitas paksu pahandust parteibosside seas. Väidetavalt oli Sanejevist juba valmis tehtud dokfilmi materjal, kuidas ta tuleb neljandat korda olümpiavõitjaks ja nüüd jäi üks „stahhaanov“ veel loomata.

Meeste odaviskes pidanuks Heino Puuste saama pronksi, kuid ringikohtunik tõstis lippe vajaduse, mitte tegelikkuse järgi. Sohki tehti jõhkralt palju. Näiteks kettaheites, kus tegelik võitja oleks pidanud olema kuubalane, torgati mõõtetähis alati „vajalikku kohta“ jms. Naiste kaugushüppes võitis Kolpakova üleastunud hüppega, aga teleoperaatoril oli keelatud näidata hüppepakku. Naiste sportvõimlemises hinnati Comaneci etteasteid häbematult valesti jne. jne.

Enn Selliku ebaõnnestumine sellel olümpial oli tingitud vereülekande (tol ajal lubatud) valest ajastusest. Paljud „omad“ treenerid said kohtunike vormiriietuses viibida staadionil oma hoolealuste juhendamiseks. Tribüünidel asjatundmatu jalgpallitaustaga venekeelne publik, kes sinna suunatud kohustusliku tuusikuga.

Jalgratta maanteeõidus ei pääsenud Aavo Pikkuus koondisesse, sest armeelaste meeskond surus jõhkrate võtetega ta katsevõistlusel tahapoole.

Kommentaatori kohad otsesaateks saadi peale Lužniki staadioni veel ujulas, võrkpalli- ja korvpallimängudel. Tiimipealik oli Erik Lillo. Tiit Karuks vahendas peale kergejõustiku ka sportvõimlemist. Ka sõudmisest ja aerutamisest tehti otsesaateid.

Pikemalt peatuti võrkpallil, sest omapoolseid mälestuskilde lisas ka Henn Karits. Võrkpalli finaalmäng kujunes kahe tolleaegse tippmängija – meie Viljar Loori ja bulgaarlase Jordan Angelovi duelliks. Viljar Loor sai osaleda olümpial nõ üle noatera, sest enne seda oli ta saanud tõsise seljavigastuse, millest aitas üle saada keegi Leningradi nõelravi arst.

Mait Riismani olümpiakuld veepalli meeskonnas oli temale täielik jackpot, sest ta oli „nevõjezdnoi“, st kuhugi välisriigis peetavale suurvõistlusele ei oleks ta kunagi saanud.

Järgnevas keskustelus kõneldi olümpiarajatiste ehitamistest Tallinnas, sellest saadud kasu linnale, aga ka kaasnenud migratsioonkasvust ja vanalinnas „potjomkini küla“ stiilis restaureerimisest. Olümpiarajatiste projekteerimisest ja ehitamisest kõnelesid Aavi Dobrõš ja Henn Karits. Oli projekt ja alustati Inturisti lukshotelli ehitusega Pirita jõe paremkaldale otse olümpiakeskuse vastu. Afganistani avantüüri tõttu aastal 1979 välja kuulutatud vaba maailma boikott katkestas selle ja mõnegi teise ehituse.

Arutleti veel kaasaegse olümpialiikumise varjukülgede üle, kuidas endisaegade üllad ideed on taandunud raha ja poliitika ees. Tiit Karuks lausus toreda parafraasi kunagisele tunnuslausele: „Oo sport, sa oled rahu“ – „Oo sport, sa oled raha“. Henn Karits lisas teise parafraasi: „Oo sport, sa oled poliitika“.

Olümpia-aasta puhul (tõsi küll, neljas kord ilma olümpiamängudeta, loodetavasti seekord olümpiaadi teisel aastal mängud siiski toimuvad) avaldame meie värske välisliikme, Riias elava tõlkija ja olümpiafilmide asjatundja Hannes Korjuse saadetud kirjatüki. Head lugemist!

MONTREALIGA JA MONTREALITA

Hannes Korjus

Kornelia Ender ja Roland Matthes. Montreali olümpiamängud. Müncheni mängudel oli USA ujumistreener pärast Matthese järjekordset topeltvõitu vandunud: „me olime Kuul, ja kunagi võidame ka Matthes“. Montrealis läkski kõik nii – uueks seliliujumise kuningaks krooniti ameeriklane John Naber, Matthes võitis Kornelia Enderi.

See oli vist 1988. aasta veebruaris. Toona, Moskvast õppides, olin – kas juhuslikult või ehk isegi ettekavatsetult – sattunud Moskva Kinomajja – tollesse nõukaaja kinofriikide Mekasse. Too asutus võis uksed valla lüüa tollastele võitjatele – olgu nendeks siis ärikad, parteilased või kes iganes veel, ning jätta ukse taha selle, kelle elu ainsaks sisuks võis juba mitmeid aastaid olla pääs Fellini, Antonioni manu. Ma mäletan ühte neist. Too naisterahvas on mu silme ees oma tagasihoidliku, isegi kehvakesest kehvema riietusega. Oma argielus võinuks ta olla hall raamatukogutöötaja või ehk üks neist paljudest, kes päevast päeva ja

kuust kuusse kuskil statistikaasutuses (olgu näiteks, kasvõi Eldar Rjazanovi kunagise menufilmi “Armastus tööpostil” seltskond) igakuiseid aruandeid treisid. Mõnikord tal vist vedas, aga vist mitte tihti. Kord, kui ma ise, viimasest viimasel hetkel, olles üks äravalituist, – sest võisin end Kinoinstituudi tudengipiletiga sisse munserdada – olin trepist üles tormates miskipärast veel pilgu selja taha heitnud – kell oli kukkunud, ta oli *out*, ning pidi lahkuma. Ta oli maha jäetud elus, ja siingi – KINOMAJAS – kordus kõik samamoodi.

Ent tolles veebruarikuus oli midagi ka *in* – Calgary taliolümpia, vist seepärast oligi Kanada saatkond Moskva Kinomaja repertuaari rikastanud Montreali 1976. aasta suveolümpiamängude ametliku filmiga – “*Jeux de la XXIe Olympiade*” (1977), – režissöörideks Jean-Claude Labresque & Co.

Enne Montreali olümpiafilmiga pihtahakkamist oli Jean-Claude Labresque tiim päevade kaupa kinosaalis istunud, lastes silme eest mööda esimeste olümpiamängude kroonika ja hilisemate olümpiate täispikad filmid – Berliin, London, Rooma jne kroonitud ja kroonimata kangelased. Kuidas luua traditsioonilist ja ühtaegu kordumatut ekraanitaieist? Kas üritada üle lüüa Kon Ichikawa „*Tokyo olympiad*” (1965)? Või heita kinnas Müncheni 1972. aasta suveolümpiamängude filmi autoritele – maailma filmilavastajate tipp-kaheksale (Claude Lelouch, John Schlesinger, Arthur Penn, Miloš Forman, Mai Zetterling, Juri Ozerov, Kon Ichikawa, Michael Pfleggar)?

Jean-Claude Labresque & Co ideeks oli teha kõige ratsionaalsem senistest nn ametlikest olümpiafilmidest – ebaõnnestujatest. Loomulikult ei saanud ka ükski eelnev olümpiafilm ilma kaotajateta läbi. Pealekauba oli USA produtsendi David Wolperi (1928–2010) ohjatud Müncheni 1972. aasta suveolümpiamängude ametlikus filmis „*The Visions of eight*” (1973) Claude Lelouchi novell pealkirjaga „Kaotajad”.

“*The Games on the XXIst Olympiad*” (1977) algab vaatega tellingute all ägavale olümpiastaadionile – tuul ulub, on kõle, midagi pole valmis ja kõik on ütlemata kurb. Kõik on ligadi-logadi, asi tundub olevat täiesti põhja lastud. Montreali olümpiafilm on esimene, mis taolise “enesealandusega” algust teeb.

Järgneb režissööri käeviibe TV-studios – ja läheb lahti – “Täna mängime Montreali olümpiamänge...” On kaotajad – Roland Matthes (Saksa DV seliliujuja) 1, Gregory Joy (Kanada kõrgushüppaja), Nikolai Avilov (NSVL kümnevõistleja) 2. Staadionil on Wszola 3. ja Joy, Võitja ja Rõõm. Staadionil on inimene – kaotaja – Rõõmu kehastus.

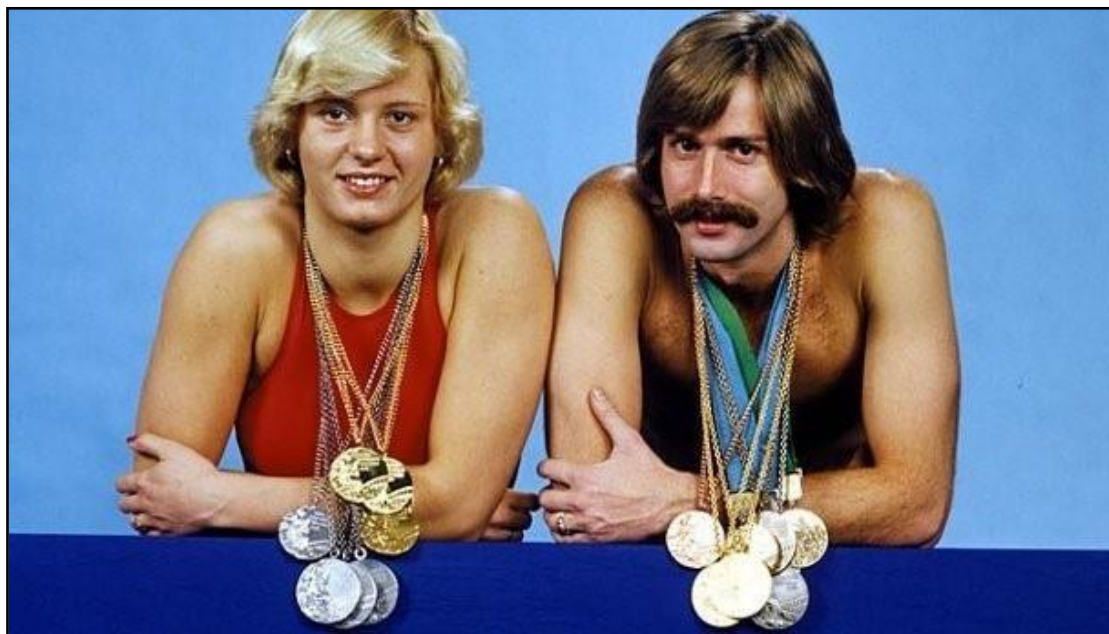
Kanada jäi Montreali suveolümpiamängudel ainsamagi kullata, esimest korda ei võitnud olümpiamängude korraldajamaa mitte ühtegi kuldmedalit. Montreal maksis oma kaotusrõõmude eest kallist hinda – lõppude lõpuks olid need olümpiaajaloo ühed kõige kallimad mängud. Montreal pidi veel XXI sajandilgi oma olümpiavõlgu tasuma.

100 m rinnuliujumises sai pronksi leedukas Arvydas Juozaitis. Tema kannul jäi neljandaks kanadalane Graham Smith. Kuld ja hõbe läksid John Henckenile (USA) ning David Wilkie'le (Suurbritannia.) Juozaitise ajaks jäi 1:04.23, Graham Smith'il 1:04.26. Kolm sajandiksekundit. Pärast olümpiamänge sureb Graham Smithi isa Donald Smith. Need kolm sajandiksekundit on jäänud Arvydase südant siiani kipitama. 2014. a. maikuus kohtudes lausub Arvydas Juozaitis: "Olen mõelnud, et need kolm sajandiksekundit võisid samuti olla üheks Graham Smithi isa surma taganttõukajaks."

1. Roland Matthes-neljakordne seliliujumise olümpiavõitja (Mexico 1968 – 100 m ja 200 m; München 1972 – 100 m ja 200 m; Montreal 1976 – 100 m seliliujumise pronks). 2. Nikolai Avilov, Müncheni olümpiavõitja kümnevõistluses, Montreali OM pronks kümnevõistluses. 3. Jacek Wszola (Poola), Montreali olümpiavõitja kõrgushüppes, Gregory Joy – meeste kõrgushüppe hõbemedaliomanik.

Ent Arvydase treeneriks oli ta enda isa Jonas Juozaitis – ühed isad-pojad leidsid oma õnne-edu, teised... Kaotus, surm. Kas nüüd teataksegi surma hinda – nood kolm sajandiksekundit?

Kümnevõistluses lõi Bruce Jenner läänesakslast Guido Kratschmerit ja NSVL esindajat Nikolai Avilovit – eelmist olümpiavõitjat. Näeme Avilovit staadionitunnelis vastu seina toetumas – üksi, kaotajana. Tema pidu on läbi. Ikka on nii, et kellegi õnn sünnib teise ebaõnnest... Jenneri õnn on kõigile näha, kui ta oma armsamat Chrystie't kallistab.

Montreali-pidu ei jää Matthesele/Enderile (*pildil*) ega Jennerile/Chrystie'le kauaks kestma – aga ehk pidigi kõik nõndaviisi lõppema – mis Montrealist saadud, kaob ikka lõpuks tuulde.

IN MEMORIAM

AIN-KAAREL KAASIK

14. X 1940 – 16. VII 2020

Keset suve lahkus meie seast Eesti Spordiajaloo Seltsi liige Ain-Kaarel Kaasik. Noorpõlves saadud spordipisik jäi Aini saatma kogu eluks. Kodulinna Tartus ei leidunud ilmselt palju spordiga seotud inimesi, kes poleks temaga ühel või teisel põhjusel mingil eluperioodil kokku puutunud. Ain tundis spordi vastu laiemat huvi, mida kinnitas tema suur, ilmselt Eesti üks paremaid spordimärkide kogusid. Ka näiteks Lembitu Kuuse tundis Aini hästi ja tõi välislähetustelt talle alati märke, mis kogu täiendasid.

2010. aastal näitas ta oma kollektsiooni paremikku Eesti Spordimuuseumis toimunud näitusel, mis kandis pealkirja "Kas ajaviide või ajalugu?". Valdavalt on tema kogus tegu spordimärkidega, kuid on ka erinevaid suveniirmärke, mitmete organisatsioonide ja linnade sümbolikat, rahvustemaatikast kantud märke jmt. Aini lugupidav suhtumine oma kollektsiooni tuleb esile selle süsteemses korraldamises ning korrektse säilitamises. Sellest koorub välja tõdemus, et mingi objekti kogumine ei ole pelgalt ajaviide, vaid üks ajaloo talletamise viise.

Aini kui inimest iseloomustades ei meenu midagi ebameeldivat, sest tegu oli intelligentse härrasmehega, kes ei pidanud end samas kunagi teistest paremaks. Ainil oli üks inimese hinnalisemaid omadusi – oskus kuulata. Lisaks jääb teda alati meenutama mõnus huumorisoon.

Ikka kiiremini, kõrgemale, kaugemale seal taevastel spordiradadel, sõber!

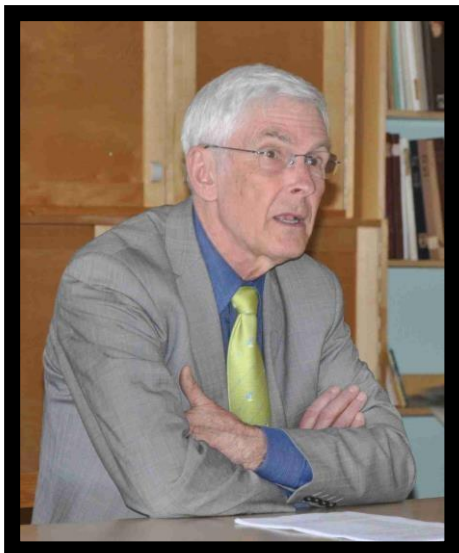
Seltsikaaslaste nimel Rene Rinaldo

AARAND ROOS

28. V 1940 – 9. VIII 2020

Aarand Roos pidas iseend eelkõige kristlaseks ja rahvuselaseks. Ta on kirjutanud: „Oma osana nägin olla kristlane rahvuselaste keskel, kuna kõik, millega olin tegelenud oma teismelistest aastatest peale, on ühel või teisel viisil seotud eestlusega“.

1978. aastal ilmunud raamatus "Juutide kuningas Tallinnas" mõtiskleb Roos, mis oleks juhtunud siis, kui Kristus oleks sündinud Tallinnas. Tapatalgute eest oleksid Maarja ja Joosep põgenenud Soome. Mööda said ja metsi rännates

nägi Jeesus hiidlasi kalavõrke parandamas. Jeesus valis nende hulgast 12 jüngrit ja koos käidi läbi kogu Eesti- ja Liivimaa. Kristus kuulutas päästmist ja vabadust, tegi haigeid terveks ning toitis tuhandeid räimede ja rukkileivaga. Lõpuks löödi Jeesus Toompeal risti. Ja tammepuust ristile kirjutati: „Eestlaste Kuningas“. Aarand ise sai kristlaseks 21-aastaselt Stockholmi eesti baptisti koguduses. Ja siis kirjutas ta iseendale kinnituseks ja teistele tunnistuseks luuleread:

Jumala Sõna
on igas olus
ilus alus elus.

1965. aastal lõpetas Aarand Roos Stockholmi Eesti Gümnaasiumi. 1966–1969 õppis Lundi Ülikoolis soome-ugri ja türgi keeli ja foneetikat. 1980. aastast filoloogiadoktor ja 1980–1982 soome-ugri keelte lektor.

1982–1991 oli Eesti Vabariigi konsul New-Yorgis ja aastast 1992 Eesti Vabariigi Washingtoni saatkonna nõunik.

Luuletajana on Aarand Roos loonud oma originaalse poeetika ja arvestab hoolikalt keele kõlalisi võimalusi:

Maa on mahe
ja tärkab roosipää.
Muu on muhe,
ju torkab roosipuu!
(„Oma koli, oma voli“, 1969)

Kui Roos pärast 50-aastast välismaal viibimist sünnimaale tagasi jõudis, siis leidis ta oma saare. See on väike Koipsi saar, mida Aarand nii roosiliselt ülistas:

Saar põlvini vees
lähekski paradiisi,
kui merd poleks ees.
(„Saar, saare, saart“, 2003)

Nüüd on Roos õnnelik ja laulab oma unelmate saarele oodi:

Kallistad lainet
ja tema kallistab sind.
Lüürikaks ainet.

Aarand Roos on avaldanud hulgaliselt eesti keele käsitlusi ning Türgi eesti asunduse ajaloo ülevaate „Jumalaga Kars ja Erzurum“ (1975).

Lisaks kirjanikule, teadlasele, kristlasele ja poliitikule võib Roosist rääkida ka kui aktiivsest sportlasest ja spordiajaloolasest. Tema kunagine maratonijooksu isiklik rekord oli 3,5 tundi. Jooksmas käis ta veel kõrges eas. Püsiva väärtusega Aarand Roosi spordiajaloolised raamatud: „Eesti kergejõustiku pool sajandit paguluses, ajalugu ja edetabelid“ (1998), „Ära sa tule siia meistritiitlit kaitsma! Aleksander Kreegi lugu“ (2004), „Staadionilt statistikasse“ (2009) ning „Areenilt arhiivi“ (2013).

Roosi lähedane kaastöötaja Eesti Vabariigi suursaadik USA-s on temast kirjutanud: „Aarand Roos on oma andekuse ja erilise kohusetruudusega ära teeninud oma riigi ja rahva austuse ja tänu tehtud töö eest“.

Aarandi aeg on täis saanud. Kuid meil on väga palju, mida tänutundes meenutada.

Meeles pea need kolm,
usk, lootus ja armastus,
muu on tuhk ja tolmu.

Tõnu Kallas

MALLE RANNE

31. III 1940 – 18. IX 2020

Suve viimased päevad viisid meie seast alati optimistliku ja teotahtelise kaaslaste.

Malle Ranne sündis 31. märtsil 1940. aastal. Vaatamata, et lapsepõlv ja noorusaeg jäid tal raskesse aega, saatis elurõõm, ise teha tahtmine ning siiras vaimustumine elust, olgu selleks siis kodu ja suur pere, õpetajaks olemine, laulmine, pillimäng või sport, teda elu lõpuni.

Kõlavat häält olevat ta kuulda lasknud juba sündides. Hilisemas elus astus ta üles nii solistina kui erinevate laste-, naiste- ja segakooride ridades, mängis pilli Tõrva külakapellis, rahvamuusikaansamblis Torupill jm, lõi kaasa

suurematel ja väiksematel esinemistel.

Spordipisik lõi Malles samuti varakult välja. Tegeles ta vehklemise, võimlemise, kergejõustiku, korvpalli ja võrkpalliga, lõpetas Jõgeva Laste Spordikooli võrkpalliosakonna. Malle oli mitmekordne Jõgeva rajooni spartakiaadi võitja võimlemises, ta on kuulunud Jõgeva rajooni koolinoorte koondisesse võrkpallis ja kergejõustikus. Kõpsemas eas avastas Malle

tervisekäimise. Käimisretked Rahvusvahelistel Tervisespordi Olümpiaadidel, aga ka esinemised naiskooriga, viisid teda mitmetesse välisriikidesse.

1993. aastal asus Malle tööle spordimuuseumis, kus tema sihikindlus, kirglikkus ja fantaasia kohe välja löid. Olgu siis toimetamises muuseumi raamatuja fotokogus, ürituste ning näituste korraldamisele kaasaaitamises või ülesastumistes kolleegide tähtpäevadel. Peagi oli ta kaasa löömas ka spordiajaloo seltsi tegemistes.

Üle paarikümne aasta valutas ta südant, et talletatud saaks võimleja ja võimlemisõpetaja Fernanda Tamme töö ja tegevus. 2007. aastal ilmus Malle koostatud raamat „Õpetaja Fernanda Tamm“. Kogumiku pärliks olid Fernanda enda mälestused, mida ta oli Malle ergutusel kirja pannud, eestlaste osalemisest ülemaailmsel võimlemispeol 1939. aastal Stockholmis. 2017. aastal jõudsid samamoodi Malle ideest ja eestvedamisest kaante vahele meenutusküllud kandlemängija Erni Kasesalust. Malle ärgitas paljusid oma mälestusi kirja panema ning tegi seda ka ise. Viimati käesoleval suvel veebikeskkonnas rahvalood.ee 1980. aasta Tallinna olümpiaregati taidlusprogrammis kaasalöömisest.

Sinus muusika helises sees, lähed kaugele säraval teel...

Seltsikaaslaste nimel Daimar Lell

PANE TÄHELE!

ESAS liikmemaks on 8 eurot (pensionäridel **5 eurot**). Üldkogu otsusel on **liikmemaksust vabastatud 85-aastased ja vanemad**. Liikmemaksu vabastus kehtib ka auliikmetele. Loomulikult pole liikmemaksust vabastatutel keelatud seltsi oma panusega toetada. Seltsi sisseastumismaks on **2 eurot**.

Liikmemaksu (ja toetusi) on võimalik üle kanda **Eesti Spordiajaloo Seltsi arveldusarvele nr. EE951010152001602002** SEB pangas või tuua/saata seltsi esimehele Enn Mainla (Rüütli 15, Tartu 51007, tel 56497632, E-mail: enn.mainla@gmail.com) või Tallinna osakonna liikmetel oma osakonnas Viive Reesarele (tel 6770829 või 59196767).

Täname, kui oled selle aasta liikmemaksu juba tasunud!

□ □ □ □ □ □ □

**Täname Eesti Kultuurkapitali
seltsi tegevuse toetamise eest!**

□ □ □ □ □

Fotod: ESOM fotokogu, Edvin Kartau, Mait Luha, Enn Mainla, Karli Saul

□ □ □

Eesti Spordiajaloo Seltsi Teataja nr. 95 koostas ja toimetas Enn Mainla